

Dz.U. 1992 Nr 20 poz. 78

U S T A W A

z dnia 14 lutego 1992 r.

o zmianie ustawy Prawo bankowe i niektórych innych ustaw

Art. 1.

W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. - Prawo bankowe (Dz.U. Nr 4, poz.21, Nr 54, poz.320, Nr 59, poz.350 i Nr 74, poz.439 i poz.440 oraz z 1991 r. Nr 100, poz. 442 i Nr 111 i poz.480) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art.5;
- 2) w art. 8 w pkt 4 wyraz "przedsiębiorstw" zastępuje się wyrazami "osób prawnych";
- 3) w art. 10¹ dodaje się ust.4 w brzmieniu:

"4. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

 - 1) bank krajowy - bank utworzony zgodnie z przepisami prawa polskiego i mający siedzibę w Polsce,
 - 2) bank zagraniczny - bank mający siedzibę za granicą.";
- 4) w art. 11:
 - a) w ust.1 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

"10) emitowanie papierów wartościowych, dokonywanie obrotu tymi papierami oraz prowadzenie kont depozytowych papierów wartościowych,"
 - b) w ust.2 wyrazy "i 4" zastępuje się wyrazami "i 5,"
 - c) dodaje się nowy ust.4 w brzmieniu:

"4. Banki uprawnione do dokonywania obrotu wartościami dewizowymi mogą nabywać emitowane za granicą papiery wartościowe, których rodzaje określi Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów.";
 - d) dotychczasowy ust.4 otrzymuje oznaczenie ust.5;
- 5) po art. 11 dodaje się art. 11¹ w brzmieniu:

"Art. 11¹.

1. Z zastrzeżeniem art. 11 ust.5 Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów może udzielić spółce prawa handlowego zezwolenia na wykonywanie niektórych czynności bankowych, z wyłączeniem w szczególności przyjmowania wkładów oszczędnościowych i lokat terminowych, emitowania papierów wartościowych i wydawania gwarancji bankowych.
2. W zezwoleniu, o którym mowa w ust.1, określa się szczegółowo warunki wykonywania dopuszczonych nim czynności bankowych.
3. Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów określi w drodze zarządzenia tryb wydawania zezwoleń, o których mowa w ust.1 oraz wykonywania nadzoru nad realizacją czynności bankowych dopuszczonych tymi zezwoleniami.";

6) w art. 12 w ust.1:

a) dodaje się nowy pkt 1 w brzmieniu:

"1) warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych,"

b) dotychczasowe pkt 1-4 otrzymują oznaczenie pkt 2-5;

7) w art. 13:

a) w ust.2:

- w pkt 1 skreśla się wyrazy "dla rozliczeń krajowych",

- w pkt 2 skreśla się wyrazy "dla określonych rozliczeń krajowych",

- skreśla się pkt 4,

b) w ust.3 wyrazy "w innym banku rachunku pomocniczego lub rachunku dla rozliczeń zagranicznych" zastępuje się wyrazami "rachunku w innym banku";

8) skreśla się art. 15;

9) w art. 16 w ust.1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

"1) określa ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych,

2) określa formy i tryb przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków.";

10) w art. 21 wyrazy "pracowników jednostek gospodarki uspołecznionej w roku kalendarzowym poprzedzającym zajęcie" zastępuje się wyrazami "pracowników w gospodarce narodowej, publikowanej przez Główny Urząd Statystyczny";

11) w art. 22 w ust.1 w pkt 2 wyrazy "pracowników w gospodarce uspołecznionej" zastępuje się wyrazami "pracowników w gospodarce narodowej, publikowanej przez Główny Urząd Statystyczny";

12) w art. 30:

- a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie ust.1,
- b) dodaje się ust.2 i 3 w brzmieniu:

- "2. W razie ustanowienia zastawu na pojeździe mechanicznym podlegającym rejestracji, zastaw zostaje odnotowany w dowodzie rejestracyjnym pojazdu.
- 3. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej określi tryb dokonywania adnotacji, o której mowa w ust.2.";

13) w art. 35:

- a) ust.1 otrzymuje brzmienie:

"1. W celu zapobieżenia nadmiernej koncentracji kredytów i innych wierzytelności:

- 1) suma kredytów i pożyczek pieniężnych oraz wierzytelności z tytułu gwarancji bankowych, poręczeń i akredytyw oraz innych zobowiązań banku zaciąganych na zlecenie klienta w stosunkach z jednym podmiotem lub grupą związanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie podmiotów nie może przekroczyć 15 %,
- 2) wierzytelność wynikająca z jednej umowy nie może przekroczyć 10 %, sumy funduszy własnych banku."

- b) w ust.2 wyrazy "niepodzielnych funduszy własnych banku oraz środków pieniężnych zgromadzonych w banku na rachunkach lokat terminowych" zastępuje się wyrazami "funduszy własnych banku",

- c) w ust.3 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy "jednakże do wysokości nie przekraczającej 50 % funduszy własnych banku.",

- d) dodaje się ust.4 i 5 w brzmieniu:

"4. Fundusze własne banku, o których mowa w ust.1-3, stanowią:

- 1) w banku państwowym - fundusz statutowy, fundusz rezerwowy i fundusz zapasowy,
- 2) w banku w formie spółki akcyjnej - kapitał akcyjny oraz wszelkiego rodzaju fundusze zapasowe i rezerwowe,
- 3) w bankach spółdzielczych - fundusz udziałowy, fundusz zasobowy i fundusz rezerwowy,
- 4) inne fundusze zaliczone przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego do funduszy własnych.

5. Prezes Narodowego Banku Polskiego:

- 1) określi, w drodze zarządzenia, banki, które do czasu odpowiedniego zwiększenia funduszy własnych mogą w zakresie, o jakim mowa w ust.1 i 2, uwzględniać również środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych, oraz ustali obowiązujące wówczas wskaźniki procentowe dopuszczalnej koncentracji kredytów i innych wierzytelności,

- 2) może zezwolić bankom na traktowanie, jako określonej części funduszy własnych, środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach lokat długoterminowych, jeżeli zostało zapewnione pozostawanie tych środków w banku przez okres dłuższy niż 3 lata,
- 3) może zezwolić na to, aby dla celów określonych w ust.1 była uwzględniana łączna suma funduszy własnych banków, związanych ze sobą kapitałowo i organizacyjnie. Decyzje w tej sprawie Prezes Narodowego Banku Polskiego może uzależnić od spełnienia postawionych przez niego wymogów.",

e) dotychczasowy ust.4 otrzymuje oznaczenie ust.6; w ustępie tym skreśla się wyrazy "na wniosek kredytobiorcy";

14) w art. 40 w ust.2 dodaje się zdanie drugie i trzecie w brzmieniu:

"W treści gwarancji określa się w szczególności uprawnienia, jakie z niej wynikają, osobę upoważnioną do wykonywania tych uprawnień, gwarantowaną kwotę oraz termin obowiązywania gwarancji. Prezes Narodowego Banku Polskiego określi, w drodze zarządzenia, szczegółowy tryb i formy udzielania gwarancji bankowych.";

15) w art. 42 w ust.1 wyrazy "Polska Rzeczpospolita Ludowa" zastępuje się wyrazami "Rzeczpospolita Polska";

16) w art. 48:

a) w ust.2 skreśla się na końcu wyrazy "i organom państwowym upoważnionym do tego na podstawie obowiązujących przepisów",

b) w ust.3 dodaje się zdanie drugie i trzecie w brzmieniu:

"Informacje w powyższym zakresie dotyczącym podmiotów gospodarczych banki okresowo przekazują właściwym miejscowo oddziałom okręgowym Narodowego Banku Polskiego. Prezes Narodowego Banku Polskiego ustali zakres informacji o podmiotach gospodarczych, tryb ich przekazywania, a także udostępniania bankom.",

c) ust.4 otrzymuje brzmienie:

"4. Informacje o obrotach i stanach rachunków bankowych nie mogą być udzielane poza przypadkami określonymi w ust.2 i 3 chyba że informacji takich zażąda sąd lub prokurator w związku z toczącą się:

- 1) przeciwko posiadaczowi rachunku będącemu osobą fizyczną - sprawą karną, karną skarbową lub sprawą o alimenty, o rentę o charakterze alimentacyjnym lub podział majątku wspólnego małżonków, a także w postępowaniu spadkowym,
- 2) sprawą karną lub karną skarbową o przestępstwo popełnione w zakresie działalności osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, która jest posiadaczem rachunku.";

17) po art. 48 dodaje się art. 48¹ w brzmieniu:

"Art. 48¹. Banki są obowiązane ogłaszać swoje zweryfikowane bilanse oraz rachunki zysków i strat na zasadach określonych przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.";

18) w art. 50 w ust.1 skreśla się wyrazy "o których mowa w art. 49 pkt 1";

19) art. 51 otrzymuje brzmienie:

"Art. 51. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego, w drodze rozporządzenia, określi ulgowe stawki opłat sądowych oraz zwolnienia od tych opłat w sprawach o zabezpieczenie należności z tytułu udzielonych kredytów, gwarancji i poręczeń.";

20) w art. 53¹:

a) w ust.1 skreśla się wyrazy "w przypadkach przewidzianych w ustawie",

b) ust.2 otrzymuje brzmienie:

"2. Bank może pobierać opłaty za usługi inne niż wymienione w ust.1.";

21) w art. 54 w ust.1 skreśla się wyrazy "państwowym, spółdzielczym, państwowo-spółdzielczym lub w banku w formie spółki akcyjnej";

22) art. 56 skreśla się;

23) w art. 57 ust.2 otrzymuje brzmienie:

"2. Przepisy ust.1 nie mają zastosowania do banku, którego założycielem jest Skarb Państwa, bank krajowy, bank zagraniczny lub międzynarodowa instytucja bankowa.";

24) art. 59 i 60 otrzymują brzmienie:

"Art. 59.

1. Organami banku państwowego są rada nadzorcza i zarząd.

2. Radę nadzorczą powołuje się na okres trzech lat spośród osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.

Przewodniczącego rady nadzorczej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Finansów, uzgodniony z Prezesem Narodowego Banku Polskiego. Członkowie rady są powoływani w równej liczbie przez Ministra Finansów, Prezesa Narodowego Banku Polskiego i pracowników banku spośród osób nie będących członkami zarządu. Odwołanie członków rady następuje w takim samym trybie, w jakim zostali oni powołani.

3. Tryb powoływania członków rady nadzorczej przez pracowników banku określi Minister Finansów.

4. Prezesa zarządu banku państwowego powołuje i odwołuje rada nadzorcza banku. Wiceprezesów i pozostałych członków zarządu powołuje i odwołuje rada nadzorcza banku na wniosek prezesa zarządu.

Art. 60.

1. Rada nadzorcza sprawuje nadzór nad działalnością banku państwowego, zatwierdza jego bilans, przyjmuje sprawozdania z działalności banku, udziela zarządowi banku zaleceń oraz może zawieszać w czynnościach członków zarządu banku.
2. Zarząd banku rozpatruje sprawy dotyczące działalności banku oraz podejmuje w tych sprawach uchwały, których wykonanie zapewnia prezes zarządu banku.
3. Rada Nadzorcza uchyla uchwałę zarządu banku w razie stwierdzenia, że jest ona niezgodna z przepisami prawa lub statutem banku.
4. Prezes zarządu banku państwowego reprezentuje bank na zewnątrz, przewodniczy zarządowi banku oraz organizuje działalność banku.
5. Szczegółowy zakres działania rady nadzorczej i zarządu określa statut banku państwowego.";

25) w rozdziale 5 skreśla się podrozdział C. Banki państwowo-spółdzielcze;

26) w art. 75 w ust.2 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy "jeżeli statut banku nie stanowi inaczej.";

27) skreśla się art. 76;

28) art. 78 otrzymuje brzmienie:

"Art. 78.

1. Bank w formie spółki akcyjnej jest obowiązany:
 - 1) zgłaszać Narodowemu Bankowi Polskiemu przypadki posiadania przez jednego akcjonariusza pakietu akcji dającego prawo do ponad 10 % głosów podczas walnego zgromadzenia,
 - 2) uzyskać zgodę Narodowego Banku Polskiego na przeniesienie akcji, jeżeli w jego wyniku jeden akcjonariusz będzie dysponował pakietem akcji dającym prawo do ponad 20 %, 33 %, 50 %, 66 % lub 75 % głosów podczas walnego zgromadzenia.
2. Akcjonariusz obowiązany jest zawiadomić bank o zamiarze nabycia akcji, które wraz z akcjami będącymi w jego dyspozycji będą stanowiły pakiet dający prawo do głosów w ilości przewidzianej w ust.1. W razie niedopełnienia tego obowiązku, akcjonariusz ma pra-

wo do 10 % głosów podczas walnego zgromadzenia lub takiej liczby głosów, która wynika z wcześniej uzyskanej zgody.

3. Nabycie lub posiadanie akcji przez podmiot zależny uważa się za nabycie lub posiadanie przez podmiot dominujący. Przez podmiot dominujący (zależny) rozumie się podmiot w sytuacji określonej w przepisach art. 2 pkt 9 i art. 4 ustawy, o której mowa w ust. 4.
4. Przepisy niniejszego artykułu nie naruszają przepisów rozdziału VII ustawy z dnia 22 marca 1991 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych (Dz.U. Nr 35, poz.155 i Nr 103, poz. 447).";

29) art. 80 i 81 otrzymują brzmienie:

"Art. 80.

1. Utworzenie banku może nastąpić, jeżeli:

1) zostało zapewnione wyposażenie banku w:

a) kapitał własny, którego wielkość będzie dostosowana do rodzajów czynności bankowych przewidzianych do wykonywania i do rozmiarów zamierzonej działalności, z tym że jeden założyciel może być właścicielem nie więcej niż połowy tego kapitału, z zastrzeżeniem przepisu art. 57 ust.2,

b) pomieszczenia przystosowane do należytego zabezpieczenia przechowywanych w banku wartości lub nadające się do takiego przystosowania,

2) założyciele oraz osoby przewidziane do objęcia w banku stanowisk kierowniczych dają rękojmię prowadzenia działalności w sposób należyte zabezpieczający interesy klientów banku,

3) co najmniej dwie osoby przewidziane do objęcia w banku stanowisk kierowniczych posiadają wykształcenie i doświadczenie zawodowe niezbędne do kierowania bankiem,

4) przedstawiony przez założycieli plan działalności banku na okres co najmniej trzyletni wskazuje, że działalność ta będzie bezpieczna dla środków pieniężnych gromadzonych w banku.

2. Kapitał własny banku nie może pochodzić z pożyczki, kredytu lub w jakikolwiek sposób być obciążony.

3. Bank może podjąć działalność operacyjną po stwierdzeniu przez Narodowy Bank Polski posiadania pomieszczeń przystosowanych do należytego zabezpieczenia przechowywanych w banku wartości.

Art. 81.

1. Wniosek do Prezesa Narodowego Banku Polskiego o wyrażenie zgody na utworzenie banku powinien zawierać:
 - 1) nazwę i siedzibę banku,
 - 2) rodzaje czynności bankowych, do których wykonywania bank ma być upoważniony, oraz dane o zakresie zamierzonej działalności,
 - 3) dane dotyczące:
 - a) założycieli i osób przewidzianych do objęcia w banku stanowisk kierowniczych,
 - b) przygotowanego i przewidzianego do zgromadzenia kapitału, w który zostanie wyposażony bank.
2. Do wniosku załącza się:
 - 1) projekt statutu banku,
 - 2) program działalności banku na okres co najmniej trzyletni.
3. Prezes Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, w drodze zarządzenia, określi szczegółowe wymagania dotyczące wyposażenia banku we własny kapitał, a w szczególności minimum kapitału własnego banku z udziałem kapitału polskiego i banku z udziałem kapitału zagranicznego, a także tryb postępowania przy składaniu informacji i wydawaniu decyzji w sprawie wyrażenia zgody w przypadkach, o których mowa w art. 78 ust.1.";

30) w art. 82:

- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust.1; w ustępie tym wyrazy "jednego miesiąca" zastępuje się wyrazami "trzech miesięcy" i skreśla się wyraz "odpowiednią",
- b) dodaje się ust.2 w brzmieniu:

"2. Prezes Narodowego Banku Polskiego, w uzasadnionych przypadkach może przedłużyć termin, o którym mowa w ust.1, do sześciu miesięcy.";

31) art. 83 otrzymuje brzmienie:

"Art. 83.

1. Decyzja o wyrażeniu przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego zgody na utworzenie banku, o którym mowa w art. 81, obejmuje jego nazwę, siedzibę, określenie czynności bankowych do których wykonania bank jest upoważniony oraz nazwy (nazwiska) założycieli. Decyzja ta jest wiążąca dla założycieli banku oraz dla banku.

2. W zakresie określonym w ust.1 statut banku powinien być zgodny z decyzją, o której mowa w tym przepisie, a zmiana statutu wymaga zgody Prezesa Narodowego Banku Polskiego.
3. Wyrażając zgodę na utworzenie banku przez osoby zagraniczne lub z udziałem kapitału zagranicznego Prezes Narodowego Banku Polskiego określa część zysku, którą osoba zagraniczna może przekazać za granicę bez odrębnego zezwolenia dewizowego, przy czym część ta nie może być niższa niż 15 % zysku wypłaconego osobie zagranicznej.
4. Do wniosku o wyrażenie zgody na zmianę statutu banku przepisy art. 81 i 82 stosuje się odpowiednio.
5. Do uprawnień pracowników banku będących osobami zagranicznymi w zakresie zakupu waluty obcej i jej przekazania za granicę, stosuje się odpowiednio przepisy o spółkach z udziałem kapitału zagranicznego.
6. Decyzja o wyrażeniu zgody na utworzenie banku traci moc, jeżeli w okresie roku od jej wydania bank nie podjął działalności.";

32) art. 86 otrzymuje brzmienie:

"Art. 86. Otwarcie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oddziału lub przedstawicielstwa zagranicznego banku może nastąpić za zgodą Prezesa Narodowego Banku Polskiego, wydaną w formie decyzji w porozumieniu z Ministrem Finansów. W decyzji tej może być oznaczone, jaka część środków kapitału zagranicznego banku powinna być użyta na operacje finansowe wyłącznie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.";

33) art. 86¹ otrzymuje brzmienie:

"Art. 86¹. Bank państwowy może być przekształcony w bank w formie spółki akcyjnej.";

34) w art. 86²:

a) w zdaniu wstępnym skreśla się wyrazy "a w przypadku banku państwowo-spółdzielczego również po uzyskaniu stosowanej uchwały zjazdu delegatów tego banku,"

b) w pkt 1 i 2 skreśla się wyrazy "lub banku państwowo-spółdzielczego";

35) art. 86³ otrzymuje brzmienie:

"Art. 86³.

1. Przekształcenie banku państwowego lub banku państwowo-spółdzielczego w spółkę akcyjną nie powoduje zmian w zakresie uprawnień i obowiązków wynikających z art. 49 oraz z zawartych przez bank umów i decyzji administracyjnych. Bank w formie spółki akcyjnej przej-

muje wiarygodności i długi banku państwowego lub banku państwowo-spółdzielczego.

2. Pracownicy przekształconego banku stają się z mocy prawa pracownikami banku w formie spółki akcyjnej.

3. Za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy, powstałe przed przekształceniem banku odpowiada bank w formie spółki akcyjnej.";

36) w art. 86⁵ kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy "z wyłączeniem art. 313 i 347.";

37) dodaje się art. 86⁶ i art. 86⁷ w brzmieniu:

"Art. 86⁶.

1. Do czasu udostępnienia osobom trzecim akcji banku powstałego w wyniku przekształcenia w spółkę akcyjną banku państwowego, w którym powołano radę nadzorczą w składzie określonym w art. 59 ust.2, pracownicy banku wybierają swoich przedstawicieli do składu rady banku w liczbie nie przekraczającej $\frac{1}{3}$ składu rady.
2. Minister Finansów określi dla każdego banku liczbę przedstawicieli pracowników, o których mowa w ust.1 oraz tryb i zasady ich wyboru.
3. Przy udostępnianiu osobom trzecim należących do Skarbu Państwa akcji banku powstałego w wyniku przekształcenia banku państwowego przepisy rozdziału 3 oraz art. 44 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U.Nr 51, poz.298 oraz z 1991 r. Nr 60, poz. 253 i Nr 111, poz.480) stosuje się odpowiednio, z tym zastrzeżeniem, że przewidziane w tych przepisach uprawnienia Ministra Przekształceń Własnościowych wykonuje Minister Finansów.

Art. 86⁷. Za czynności notarialne związane z przekształceniem banku państwowego, banku państwowo-spółdzielczego lub w przypadku przekształcenia, o których mowa w art.116¹ biuro notarialne pobiera stałą opłatę notarialną określoną przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.";

38) skreśla się Rozdział 6. Rada Banków;

39) w art. 96:

a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie ust.1,

b) dodaje się ust.2 i 3 w brzmieniu:

"2. Banki mogą dokonywać w ciężar kosztów odpisu na fundusz ryzyka służący pokryciu strat z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek.

3. Maksymalna wysokość corocznego odpisu, o którym mowa w ust.2 wynosi 1 % średniej kwoty nie spłaconych kredytów i pożyczek na koniec poszczególnych kwartałów roku bilansowego z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek, nie więcej jednak niż kwota odpisu na fundusz ryzyka dokonywanego w tymże roku z zysku banku.";

40) w art. 97 skreśla się zdanie drugie;

41) dodaje się art. 97¹ w brzmieniu:

"Art. 97¹.

1. Banki są obowiązane ogłaszać w miejscu wykonywania czynności bankowych, w sposób ogólnie dostępny, stosowane przez nie stawki oprocentowania lokat i środków na rachunkach bankowych, kredytów i pożyczek, a także prowizji za czynności i usługi bankowe.
2. Bank nie może stosować wobec pracowników, akcjonariuszy (udziałowców) i członków organów banku stawek oprocentowania wkładów oszczędnościowych, lokat i środków na rachunkach terminowych oraz kredytów rażąco korzystniejszych od ogólnie stosowanych przez ten bank w czasie zawierania umowy z tymi osobami.
3. W przypadku, o którym mowa w ust.2, przepisy art. 100 i 101 stosuje się odpowiednio.";

42) skreśla się Rozdział 8. Rady pracownicze;

43) w art. 100:

a) w ust.4 w pkt 5 po wyrazie "lokat," dodaje się wyrazy "ze szczególnym uwzględnieniem przypadków, o których mowa w art. 97¹ ust.1,"

b) dodaje się ust.5 w brzmieniu:

"5. Mając na względzie cele nadzoru określone w ust.3 Prezes Narodowego Banku Polskiego ustala wiążące banki:

- 1) normy płynności, normy dotyczące pokrycia funduszami własnymi aktywów banku oraz normy dopuszczalnego ryzyka w działalności banków,
- 2) zasady postępowania przy zawieraniu umów rachunku bankowego, przyjmowaniu depozytów oraz wykonywaniu innych usług, jak również dotyczące zawiadamiania właściwych organów państwowych w razie ujawnienia okoliczności wskazujących, że lokowane w banku środki pieniężne lub inne wartości majątkowe pochodzą z przestępstwa lub z uczestnictwa w jego popełnieniu albo że ich pochodzenie, stan lub przeznaczenie mają zostać ukryte z przyczyn mających związek z przestępstwem,

- 3) zasady postępowania przy dokonywaniu wpłat gotówkowych przekraczających określoną kwotę, rejestrowania tych wpłat i przechowywania sporządzonych w związku z tym dokumentów.";

44) art. 101 otrzymuje brzmienie:

"Art. 101. 1. Prezes Narodowego Banku Polskiego może w ramach nadzoru zalecić bankowi:

- 1) podjęcie środków koniecznych do przywrócenia płynności płatniczej lub osiągnięcie norm, o których mowa w art. 100 ust. 5 pkt 1,
- 2) zwiększenie funduszy własnych,
- 3) zaniechanie określonych form reklamy.

2. W razie stwierdzenia, że bank uporczywie nie realizuje zaleceń określonych w ust.1 lub działalność banku jest wykonywana z rażącym naruszeniem prawa lub statutu albo stwarza istotne zagrożenie dla interesów posiadaczy wkładów oszczędnościowych i lokat zgromadzonych w banku, Prezes Narodowego Banku Polskiego, po bezskutecznym upomnieniu na piśmie, może:

- 1) wystąpić do właściwego organu banku z wnioskiem o odwołanie prezesa, wiceprezesa lub innego członka zarządu banku bezpośrednio odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości,
- 2) zawiesić w czynnościach członków zarządu, o których mowa w pkt 1 do czasu rozpatrzenia wniosku o ich odwołanie; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji za bank w zakresie jego praw i obowiązków majątkowych,
- 3) ograniczyć zakres działalności banku; ograniczenie to polega na zakazie zawierania nowych umów,
- 4) cofnąć decyzję o wyrażenie zgody na utworzenie banku i zarządzić jego likwidację.

3. Ograniczenie lub cofnięcie decyzji o wyrażenie zgody na utworzenie banku może również nastąpić w razie stwierdzenia, że bank nie spełnia warunków określonych w decyzji o jego utworzeniu.

4. Jeżeli bank poniósł stratę w wysokości przewyższającej kwotę jego funduszy własnych albo gdy istnieje realne zagrożenie powstania strat w takim rozmiarze, Prezes Narodowego Banku Polskiego może niezależnie od zastosowania sankcji określonych w ust.2 pkt 1-3 ustanowić zarząd tymczasowy na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Zarząd tymczasowy podejmuje za bank decyzje w zakresie jego praw i obowiązków majątkowych.

5. Środki podejmowane w ramach nadzoru nie mogą naruszać umów zawartych przez bank.

6. Decyzje wymienione w niniejszym artykule mogą być zaskarżone do właściwego sądu gospodarczego.";

45) w art. 102 w pkt 2 po wyrazach "inne dokumenty oraz" dodaje się wyrazy "umożliwić na pisemne żądanie upoważnionych pracowników Narodowego Banku Polskiego sporządzanie kopii tych dokumentów i innych nośników informacji";

46) w art. 105 w ust.2 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "a prezes i wiceprezesi zarządu zostają odwołani";

47) w art. 107:

a) w ust.1

- skreśla się wyraz "niepodzielnych",

- w pkt 1 skreśla się wyrazy "albo ustalić czasowe przejęcie banku przez Narodowy Bank Polski",

b) w ust.3 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "prezes i wiceprezesi przejętego banku zostają odwołani" oraz wyraz "kolegialne";

48) dodaje się rozdział 10¹ w brzmieniu:

"Rozdział 10¹

Przepisy karne

Art. 115¹. 1. Kto:

1) nie będąc do tego uprawnionym prowadzi działalność zarobkową polegającą na przyjmowaniu wkładów oszczędnościowych ludności lub lokat terminowych w celu udzielania kredytów lub pożyczek albo wykorzystywania tych środków w inny sposób, albo

2) prowadząc działalność zarobkową wbrew warunkom określonym w ustawie używa w nazwie jednostki organizacyjnej nie będącej bankiem oraz do określenia jej działalności lub reklamy wyrazów "bank" lub "kasa"

- podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub ograniczenia wolności.

2. Tej samej karze podlega również ten, kto dopuszcza się czynu określonego w ust.1 działając za osobę prawną.";

49) po art. 116 dodaje się art. 116¹ w brzmieniu:

"Art. 116¹.1. Do dnia 30 czerwca 1992 r. Bank Gospodarki Żywnościowej przekształci się w bank w formie spółki akcyjnej.

2. Fundusz udziałowy Banku Gospodarki Żywnościowej przekształca się w kapitał akcyjny, który obejmują banki

spółdzielcze i Skarb Państwa odpowiednio do istniejącej w dniu przekształcenia struktury własnościowej udziałów. Fundusz zasobowy Banku Gospodarki Żywnościowej staje się kapitałem zapasowym banku w formie spółki akcyjnej.

3. Banki spółdzielcze mogą tworzyć banki regionalne w formie spółek akcyjnych, z wykorzystaniem części majątku Banku Gospodarki Żywnościowej.
4. Akcje Skarbu Państwa w Banku Gospodarki Żywnościowej, przekształconym w bank w formie spółki akcyjnej, zostaną przeniesione, z zastrzeżeniem ust.6, na rzecz banków regionalnych, o których mowa w ust.3 lub banków spółdzielczych będących współudziałowcami Banku Gospodarki Żywnościowej, w terminie nie dłuższym niż 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy, na warunkach uzgodnionych z tymi bankami.
5. Do czasu wykreślenia z rejestru Bank Gospodarki Żywnościowej działa na podstawie dotychczasowych przepisów.
6. Przy udostępnianiu akcji pracownikom Banku Gospodarki Żywnościowej, przekształconego w spółkę akcyjną, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 51, poz.298 oraz 1991 r. Nr 60, poz.253 i Nr 111, poz. 480). Akcje te nie mają prawa głosu na walnym zgromadzeniu banku. Udostępnienie akcji powinno nastąpić nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od chwili przeniesienia pierwszych akcji w trybie przewidzianym w

ust.4.

7. Przy przekształcaniu Banku Gospodarki Żywnościowej uprawnienia Ministra Przekształceń Własnościowych wynikające z przepisów ustawy, o której mowa w ust.6, wykonuje Minister Finansów.
8. Szczegółowe zasady i tryb przekształcenia Banku Gospodarki Żywnościowej oraz zasady i zakres wykorzystania majątku, o którym mowa w ust.3, określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.";

50) po art. 118 dodaje się art. 118¹ w brzmieniu:

"Art. 118¹. Przepisów art. 29 ustawy z dnia 22 marca 1991 r. prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi funduszach powierniczych (Dz.U. Nr 35, poz.155 i Nr 103, poz. 447) nie stosuje się do banków w rozumieniu niniejszej ustawy.";

51) w art. 120 skreśla się wyrazy "z wyjątkiem art. 96 ust.1 pkt 1, dotyczącego Banku Gospodarstwa Krajowego".

Art. 2.

W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. Nr 4, poz.22 i Nr 74, poz.439) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4, 6-10 i 37 wyrazy "Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej" zastępuje się wyrazami "Rzeczypospolitej Polskiej";
- 2) w art. 6 w ust.1 wyrazy "wykonywanie obsługi kasowej budżetu państwa" zastępuje się wyrazami "wykonywanie bankowej obsługi budżetu państwa";
- 3) w art. 9 w ust. 1 skreśla się wyrazy "w porozumieniu z Ministrem Finansów";
- 4) w art. 12:
 - a) skreśla się ust.1,
 - b) skreśla się oznaczenie ust.2 oraz wyrazy "w porozumieniu z Ministrem Finansów";
- 5) skreśla się art. 14;
- 6) w tytule rozdziału 3 skreśla się wyrazy "i polityki pieniężno-kredytowej";
- 7) w art. 16:
 - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. NBP opiniuje projekt ustawy budżetowej.",
 - b) dodaje się ust.4 w brzmieniu:

"4. Prezes NBP przedstawia Radzie Ministrów i Sejmowi opinie do planu bilansu płatniczego.";
- 8) art. 17 otrzymuje brzmienie:

"Art. 17.

 1. Prezes NBP przedkłada Sejmowi raport o stanie pieniądza i projekt założeń NBP w zakresie polityki pieniężnej na rok następny równocześnie z projektem budżetu państwa przedkładanym przez rząd.
 2. Założenia polityki pieniężnej uchwała Sejm wraz z ustawą budżetową.";
- 9) w art. 19 skreśla się oznaczenie ust. 1 i ust. 2;
- 10) w art. 20 w ust.1:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

"1) ustala w drodze zarządzenia stopę rezerw obowiązkowych banków, stopę redyskontową weksli, oprocentowanie kredytu refi-

nansowego i maksymalną wysokość prowizji pobieranej przez NBP,"

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) przedstawia Sejmowi i Radzie Ministrów:

- a) okresowe sprawozdania z realizacji założeń polityki pieniężnej,
- b) sprawozdanie z realizacji bilansu płatniczego,"

c) dodaje się nowy pkt 3 w brzmieniu:

"3) może w przypadku zagrożenia realizacji polityki pieniężnej wprowadzić ograniczenie wielkości środków pieniężnych, które mogą być oddane przez banki do dyspozycji kredytobiorców i pożyczkobiorców; ograniczenie to nie narusza umów wcześniej zawartych przez bank,"

d) dotychczasowy pkt 3 otrzymuje oznaczenie pkt 4;

11) w art. 20 ust. 2 wyrazy "ust. 1 pkt 3" zastępuje się wyrazami "ust. 1 pkt 4";

12) art. 21 otrzymuje brzmienie:

"Art. 21.

1. Banki i inne osoby prawne, jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi oraz inne podmioty gospodarcze uczestniczące w obrotach z zagranicą są obowiązane przekazywać, na żądanie NBP, dane niezbędne do sporządzenia sprawozdawczego bilansu płatniczego oraz bilansu należności i zobowiązań państwa, a także do opracowania założeń polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa na zasadach i w trybie określonym przez Prezesa NBP.
2. Dane uzyskiwane przez NBP, w trybie określonym w ust.1, mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów, o których mowa w tym ustępie.";

13) w art. 30 ust.2 otrzymuje brzmienie:

"2. Rezerwę obowiązkową stanowi wyrażona w procentach część środków pieniężnych w złotych i walutach obcych, zgromadzonych na rachunkach związanych z działalnością gospodarczą, na rachunkach oszczędnościowych i innych rachunkach, z zastrzeżeniem art. 31 ust.2 pkt 2 i ust.3.";

14) w art. 31:

a) w ust.1:

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) nie podlega oprocentowaniu, jeżeli nie przekracza 10 % sumy środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach, których dotyczy obowiązek odprowadzania rezerw,"

- dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

"3) w części przewyższającej sumę określoną w pkt 2 podlega oprocentowaniu w wysokości ustalonej przez Prezesa NBP,

nie niższej jednak aniżeli 50 % stopy redyskontowej weksli, z tym że do dnia 30 czerwca 1992 r. oprocentowanie to NBP przekazuje w całości na Fundusz Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa. Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii komisji sejmowych, określi, w drodze rozporządzenia, zasady funkcjonowania tego Funduszu oraz inne źródła jego zasilania.",

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Prezes NBP w drodze zarządzenia:

- 1) ustala wysokość procentową środków pieniężnych podlegających odprowadzeniu na rachunek rezerw, z tym że dla każdego rodzaju wkładów rezerwa może być ustalona w innej wysokości,
- 2) ustala zasady i tryb odprowadzania środków pieniężnych na rachunek rezerw oraz określa rodzaje rachunków bankowych, których nie dotyczy obowiązek odprowadzania rezerw, a ponadto może określić wysokość zapasu gotówki, którego utrzymywanie w kasach bankowych będzie uważane za równoznaczne z odprowadzeniem na rachunek rezerw.",

c) dodaje się ust.3 w brzmieniu:

"3. Nie podlegają odprowadzeniu na rachunek rezerw środki przyjęte od innego banku.";

15) w art. 34 wyrazy "budżetu centralnego" zastępuje się wyrazami "budżetu państwa";

16) art. 38 otrzymuje brzmienie:

"Art. 38. Interesy Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych instytucjach bankowych reprezentuje Prezes NBP.";

17) w art. 40 w ust.1 skreśla się wyrazy "po zasięgnięciu opinii Rady Banków";

18) skreśla się art. 41;

19) art. 43 otrzymuje brzmienie:

"Art. 43. NBP może upoważnić inne niż bank osoby prawne oraz podmioty nie będące osobami prawnymi do wykonywania obsługi dewizowej i walutowej ludności. Przepisy art. 40 ust.2 i 3 stosuje się odpowiednio.";

20) w art. 46 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy "a jeżeli czynności nadzoru były podejmowane w banku - sporządza się protokół określający przedmiot czynności oraz ustalenia.";

21) w art. 47:

a) dodaje się nowy ust.2 w brzmieniu:

"2. Pracownicy na stanowiskach samodzielnych i kierowniczych nadzoru bankowego powinni posiadać odpowiednie wykształcenie i doświadczenie zawodowe, w tym co najmniej 5-letni staż pracy w bankowości.",

b) dotychczasowy ust. 2 oznacza się jako ust. 3,

c) dodaje ust.4 w brzmieniu:

"4. Prezes NBP może:

- 1) upoważnić pracowników innych banków do dokonywania określonych czynności w zakresie nadzoru nad działalnością banków, na zasadach określonych w ust.1,
- 2) zobowiązać bank do zlecenia niezależnej krajowej jednostce organizacyjnej dokonania analizy bilansu tego banku.",

d) dotychczasowy ust.3 otrzymuje oznaczenie ust.5;

22) art. 49 otrzymuje brzmienie:

"Art. 49.

1. Prezesa NBP powołuje i odwołuje Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Kadencja Prezesa NBP trwa 6 lat, licząc od dnia powzięcia uchwały o jego powołaniu.
3. Ta sama osoba nie może być Prezesem NBP dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
4. Kadencja Prezesa NBP wygasa przed upływem sześcioletniego okresu w razie jego śmierci. Prezes NBP może być odwołany przed upływem kadencji, jeżeli:
 - 1) zrzekł się wykonywania obowiązków,
 - 2) stał się niezdolny do pełnienia powierzonych mu obowiązków na skutek długotrwałej choroby,
 - 3) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie przestępstwa,
 - 4) wyrokiem Trybunału Stanu został orzeczony w stosunku do niego zakaz zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych.
5. Wiceprezesów NBP powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Prezesa NBP, a pozostałych członków Zarządu NBP - Prezes NBP.
6. Wynagrodzenie Prezesa i wiceprezesów NBP ustalane jest zgodnie z przepisami o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe z tym, że wynagrodzenie ustala się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia w sektorze bankowym.";

23) w art. 51 w ust.2:

- a) w pkt 1 skreśla się wyrazy "planów kredytowych i",
- b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:
 - "3) polityki pieniężnej,"
- c) w pkt 9 skreśla się wyrazy "i gospodarczych";

24) w art. 52 w pkt 4 po wyrazach "stosowane w" dodaje się wyrazy "bankach i";

25) w art. 54 w ust.1 skreśla się pkt 2, a pkt 3, 4 i 5 otrzymują oznaczenie pkt 2, 3 i 4;

26) art. 60 otrzymuje brzmienie:

"Art. 60.

1. Przy Prezesie NBP działają w charakterze organów opiniodawczo-doradczych Rada Ekonomiczna i Rada Naukowa.
2. Prezes NBP ustala liczbę członków organów wymienionych w ust.1 oraz powołuje i odwołuje przewodniczącego i ich członków spośród przedstawicieli środowisk przemysłowo-handlowych, finansowych i naukowych, z tym że powołanie przewodniczącego i członków Rady Ekonomicznej następuje po zasięgnięciu opinii właściwej komisji sejmowej.
3. Rada Ekonomiczna i Rada Naukowa działają na podstawie regulaminów wydanych przez Prezesa NBP.";

27) w art. 61 w ust.2 w pkt 1 skreśla się wyrazy "po zasięgnięciu opinii właściwej rady pracowniczej";

28) skreśla się art. 66;

29) w art. 69 wyrazy "500.000 mln" zastępuje się wyrazami "2 biliony";

30) w art. 72 ust. 11 skreśla się wyrazy "radami pracowniczymi i";

31) art. 73 otrzymuje brzmienie:

"Art. 73.

1. NBP prowadzi własną gospodarkę finansową zgodnie z założeniami polityki społeczno-gospodarczej państwa uchwalanymi przez Sejm.
2. Plan finansowy NBP uchwała na każdy rok Zarząd NBP.";

32) art. 74 otrzymuje brzmienie:

"Art. 74.

1. Wielkość środków na wynagrodzenia ustalana jest co-rocennie w planie finansowym NBP, z uwzględnieniem poziomu płac w sektorze bankowym.
2. Zasady wynagradzania pracowników NBP ustala Prezes NBP.";

33) w art. 77 wyraz "centralnego" zastępuje się wyrazem "państwa";

34) skreśla się art. 78;

35) dodaje się art. 79¹ w brzmieniu:

"Art. 79¹.

1. Z zastrzeżeniem art. 29 NBP przekaże innym bankom na warunkach uzgodnionych z tymi bankami w terminie do dnia 30 czerwca 1992 r. prowadzenie rachunków osób prawnych i fizycznych, w tym obsługi dewizowej i walutowej ludności.
2. Przepis ust.1 nie narusza uprawnień klientów NBP gwarantowanych przez ustawę lub umowę rachunku bankowego, z tym jednak, że wypowiedzenie umowy rachunku w związku z jego realizacją uważa się za dokonane z ważnych powodów.
3. Banki przejmujące od NBP czynności określone w ust.1:
 - 1) zapewnią dalsze prowadzenie rachunków bankowych,
 - 2) zawiadomią posiadaczy rachunków bankowych, określonych w pkt 1, o ich przejęciu oraz o trybie, w jakim będzie następować wykonywanie zleceń."

Art. 3.

Bank Gospodarstwa Krajowego działa do dnia 31 grudnia 1991 r. na dotychczasowych zasadach.

Art. 4.

W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 1991 r. Nr 36, poz.161) w art. 85 § 1 w zdaniu przedostatnim wyrazy "Minister Finansów" zastępuje się wyrazami "Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości i Łączności".

Art. 5.

Prezes NBP ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolite teksty:

- 1) ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. - Prawo bankowe, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów,
- 2) ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 6.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że:

- 1) wskaźnik koncentracji kredytów i innych wierzytelności, o których mowa w art. 1 w pkt 13 lit. a), stosuje się do umów zawartych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy,
- 2) art. 1 pkt 19 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.; wnioski banków o zabezpieczenie należności z tytułu udzielonych kredytów lub z tytułu sprzedaży nieruchomości i lokali, wniesione do dnia 31 grudnia 1991 r., są wolne od opłat sądowych,
- 3) przewidziane w art.1 w pkt 24 powołanie rad nadzorczych banków państwowych nastąpi w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,
- 4) przewidziany w art.1 w pkt 37 wybór przedstawicieli pracowników banków do rad banków nastąpi w terminie nie przekraczającym trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,
- 5) przewidziane w art.1 pkt 39 lit.b) upoważnienie banków do dokonywania w ciężar kosztów odpisów na fundusz ryzyka może być wykonywane od dnia 1 stycznia 1992 r.,
- 6) art. 1 pkt 41 nie stosuje się do umów, które zostały zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy,
- 7) do kadencji, o której mowa w art. 2 w pkt 22, w odniesieniu do Prezesa NBP pełniącego tę funkcję w dniu wejścia w życie ustawy wlicza się również poprzedzający ten dzień okres, liczony od dnia powołania.